

Η διάκριση του δικαστή

Ένας έμπορος πήγαινε στην αγορά της Λινχουάι μεταφέροντας τα μετάξια του όταν ξαφνικά άρχισε μια δυνατή βροχή. Ανάμεσα στα εμπορεύματά του είχε κι ένα μεγάλο χρυσοποίκιλτο μαντήλι που ήταν αδιάβροχο. Έτσι το άνοιξε πάνω από το κεφάλι του για προστασία. Σύντομα ένας άλλος έμπορος σίμωσε και χώθηκε κάτω από το μαντήλι με την άδεια του πρώτου. Όταν η βροχή σταμάτησε ο δεύτερος ισχυρίστηκε πως το μαντήλι ήταν δικό του.

Ο σοφός δικαστής Χσουέ Χσουάν άκουσε τους ισχυρισμούς και των δύο προσεκτικά.

«Είναι πολύτιμο αυτό το μαντήλι» είπε. «Αλλά γιατί να καυγαδίζετε; Είναι αρκετά μεγάλο. Επομένως ας το κόψουμε στα δύο να πάρετε ένα κομμάτι ο καθένας σας.» Και διέταξε να του φέρουν ένα ψαλίδι.

Ο κάτοχος του μαντηλιού σηκώθηκε κι άρχισε να παραπονιέται ότι αδικήθηκε, εκφράζοντας αμφιβολίες για τη σοφία του δικαστή. Ο άλλος καθόταν ήσυχος λέγοντας μόνο πως έμεινε ικανοποιημένος από την απόφαση του σοφού Χσουέ Χσουάν.

Έτσι όμως από τη στάση τους αυτή ο δικαστής κατάλαβε ότι το μαντήλι ανήκε στον πρώτο και του το έδωσε. Τον δεύτερο τον τιμώρησε όπως άξιζε σ' ένα κλέφτη.

Σημείωση: Ασφαλώς προσέχουμε την ομοιότητα με την ιστορία (στην Παλαιά Διαθήκη) του Σολομώντα που χρησιμοποίησε όμοιο τέχνασμα για να βρει ποια ήταν η αληθινή μητέρα από τις δύο που διεκδικούσαν ένα μωρό. Στην πραγματικότητα υπάρχει μια ιστορία σε μια Συλλογή του 2ου μ.Χ. αιώνα με ακριβώς ίδιο θέμα. (Επίσης στη Συλλογή Βουδιστικών ιστοριών γνωστή ως JATAKA.)

Ο άνθρωπος που πούλησε φάντασμα

Από παλιά ο Σιχ Τσουνγκ έλεγε το ρητό: «Μια φορά κι έναν καιρό δεκαπέντε κατοστάρικα κέρδισε ο έξυπνος Τινγκπό πουλώντας ένα φάντασμα.» Ακούστε την ιστορία του:

Ένα βράδυ ο νεαρός Τινγκπό γύριζε στο φτωχικό του από μια γειτονική πόλη. Στο δρόμο συνάντησε μια παράξενη φιγούρα που θα τρόμαζε άλλους ανθρώπους. Άφοβα τη ρώτησε ποιος ήταν.

«Είμαι φάντασμα» απάντησε η φιγούρα. «Εσύ ποιος είσαι;»

«Φάντασμα είμαι κι εγώ» αποκρίθηκε γρήγορα ο Τινγκπό.

Μετά το φάντασμα τον ρώτησε που πάει. Ακούγοντας πως ο Τινγκπό πάει στην πόλη Γουάνσιχ, είπε: «Κι εγώ εκεί πάω.»

Προχώρησαν μαζί για ένα χιλιόμετρο ψιλοκουβεντιάζοντας. Ξαφνικά το φάντασμα σκέφτηκε πως ήταν ανόητο να περπατάνε και οι δυο αφού θα μπορούσε ο ένας να μεταφέρει τον άλλο εκ περιτροπής, κατά τη συνήθεια των φαντασμάτων. Έτσι το φάντασμα πήρε πρώτο τον Τινγκπό στην πλάτη του.

«Πω πω βαρύς που είσαι για φάντασμα» του είπε λαχανιάζοντας μετά από ένα χιλιόμετρο. «Σειρά σου τώρα.»

«Είμαι πολύ καινούργιο φάντασμα» εξήγησε ο Τινγκπό. «Το βάρος του κορμιού δεν έφυγε ακόμα.» Πήρε το φάντασμα στην πλάτη του και προχώρησαν. Το φάντασμα ήταν ανάλαφρο σαν τίποτα, έτσι ο Τινγκπό πήγαινε γρήγορα χωρίς να κουράζεται. Σε μια στιγμή ρώτησε τι κάνει τα φαντάσματα να φοβούνται.

«Εσύ σαν πιο παλιό», του είπε, «πρέπει να ξέρεις. Πες μου ώστε να φυλάγομαι.»

«Να φοβάσαι το σάλιο των ανθρώπων» τον συμβούλεψε το φάντασμα. «Μ' αυτό οι άνθρωποι σε κάνουν ό,τι λένε.»

Όταν έφτασαν στην πόλη ο Τινγκπό απότομα άρπαξε σφιχτά το φάντασμα από πίσω. Αυτό διαισθάνθηκε κίνδυνο και πήρε τη μορφή κατσίκας ξεφεύγοντας από την ανθρώπινη λαβή. Τότε ο νέος έφτυσε πάνω στο ζώο κι έτσι το εμπόδισε να ξαναλλάξει μορφή. Το οδήγησε σπίτι του και την επόμενη μέρα το πούλησε για 1500 μετρητά.

Μ' αυτό τον τρόπο άρχισε να πλουτίζει ο Τινγκπό.

Το ΤΑΟ⁽¹⁾ (Πνεύμα Απόλυτο)

Ο Κίτρινος Αυτοκράτορας καθόταν στο θρόνο ήδη 19 χρόνια και ο νόμος του ίσχυε στα πέρατα του βασιλείου. Άκουσε πως στο όρος Κουνγκ Τουνγκ, που σημαίνει “κενό-πάντα-ίδιο”, στον αστερισμό της Μεγάλης Άρκτου, ζούσε ο σοφός Κουάνγκ Τσενγκ Τζου⁽²⁾. Τον επισκέφτηκε και του είπε: «Ακούω πως κατέχεις το τέλειο Τάο. Θέλω να γνωρίσω την ουσία αυτού του Τάο. Θέλω να έχω την εύνοια του Ουρανού και της Γης για να εξασφαλίσω καλές σοδειές και να θρέψω το λαό. Θα 'θελα επίσης να ελέγχω τις δύο Ενέργειες της Φύσης, τη Γιν και το Γιανγκ, για να προστατεύονται όλα τα ζωντανά πλάσματα. Πώς θα το επιτύχω;»

«Αυτό που ζητάς», απάντησε ο ΚουανγκΤσέτζου, «είναι μόνο τα κατακάθια των πραγμάτων. Αυτό που θέλεις να ελέγχεις είναι η διάλυση των στοιχείων τους. Από τότε που εσύ κυβερνάς την αυτοκρατορία, τα σύννεφα ρίχνουν βροχή προτού καν σωρευτούν, τα φύλλα των δέντρων πέφτουν προτού καν κιτρινίσουν, το φως του ήλιου και της σελήνης ολοένα μειώνεται και η φωνή της κολακειάς του ρηχού μυαλού ακούγεται από παντού. Πώς να μιλήσουμε για το ΤΑΟ;»

Ο Κίτρινος Αυτοκράτορας αποσύρθηκε. Παραιτήθηκε από το θρόνο. Έφτιαξε μια καλύβα και καθόταν σε μια ψάθα. Για τρεις μήνες έζησε μοναχικά. Μετά πήγε πάλι στον ΚουανγκΤσέτζου. Βρήκε το σοφό ξαπλωμένο να κοιτά προς το νότο⁽³⁾. Τον πλησίασε ταπεινά σερνάμενος στα γόνατα. Προσκύνησε δύο φορές και κράτησε το κούτελό του χαμηλωμένο.

«Ακούω κύριε ότι κατέχετε το τέλειο Τάο», είπε. «Πώς να ρυθμίσω τη ζωή μου ώστε να γίνει Ζωή αιώνια;⁽⁴⁾»

Ο σοφός ανασηκώθηκε σαν ξαφνιασμένος. «Καλή ερώτηση!» είπε. «Έλα, θα σου μιλήσω για το τέλειο ΤΑΟ. Η πεμπτουσία του είναι βαθύτατο μυστήριο, η έκτασή του χάνεται σε σκοτάδι σιωπής. Μην κοιτάς τίποτα, μην ακούς τίποτα: όταν το πνεύμα σου ηρεμεί στη σιγή, ο οργανισμός λειτουργεί ορθά μόνος του. Να έχεις γαλήνη και αγνότητα. Μην καταπονείς το σώμα, μην ταράζεις τη ζωτική δύναμη. Έτσι θα έχεις ζωή αιώνια... Φύλαγε την εσωτερική ουσία σου.»

«Ο κύριος εδώ είναι ο Ουρανός μου» είπε ο Κίτρινος Αυτοκράτορας κι έκανε δύο μετάνοιες πάλι.

«Οι πολλές μαθήσεις είναι κατάρρα!... Θα σε οδηγήσω πέρα από το Μεγάλο Φως στην πηγή του Γιανγκ, που είναι θετική ενέργεια. Θα σε συνοδεύσω μέσα από τη σκοτεινή Πύλη του Μυστηρίου στην πηγή της Γιν, που είναι αρνητική ενέργεια. Αυτές οι δυνάμεις ρυθμίζουν Ουρανό και Γη περιέχοντας η μία την άλλη. Φύλαγε και φρόντιζε τον Εαυτό σου και όλα τα άλλα ευδοκίμουν από μόνα τους. Εκείνος ο Εαυτός είναι αιώνιος, αλλά οι άνθρωποι τον νομίζουν θνητό. Είναι απέραντος, αλλά τον νομίζουν περιορισμένο.»

⁽¹⁾ ΤΑΟ είναι η Πρώτη Αρχή του σύμπαντος κατά τους αρχαίους Κινέζους, όπως δίδαξε ο Λάο Τσε στο ΤΑΟ ΤΕ ΤΣΙΓΚ (ή ΚΙΝΓΚ), τουλάχιστον 6ος αιώνας π.Χ.

⁽²⁾ Πρότερη ενσωμάτωση του μεγάλου σοφού Λάο Τσε.

⁽³⁾ Δάσκαλοι και βασιλιάδες έχουν, κατά την κινέζικη παράδοση, σαν θρόνο τους τον Πολικό αστέρα, που είναι στο βορρά, γι αυτό κοιτούν προς το νοτιά. Ο Πολικός θεωρείται σταθερό σημείο.

⁽⁴⁾ Στην πρώτη επίσκεψη ο αυτοκράτορας έδειξε αλαζονεία και πλάνη νομίζοντας πως ο ίδιος μπορούσε να επηρεάσει τη Φύση. Μετά κατάλαβε πως πρώτα πρέπει να γνωρίσει τον αληθινό Εαυτό του, την Πρώτη Αρχή και υπέρτατη Δύναμη. Γι αυτό ο σοφός δέχτηκε να τον διδάξει.

Όνειρα

α. Το μοίρασμα του ελαφιού

Κάποιος ξυλοκόπος στο βασίλειο Τσενγκ συνάντησε στο έδαφος ένα φοβισμένο ελάφι και το σκότωσε. Για να μη το δούνε άλλοι, το έκρυψε σε μια συστάδα θάμνων. Θα γύριζε το βράδυ να το πάρει. Αλλά αργότερα ξέχασε τον τόπο που το είχε κρύψει και δεν το βρήκε. Την άλλη μέρα έπεισε τον εαυτό του πως είχε ονειρευτεί το όλο επεισόδιο. Το έλεγε μάλιστα σαν όνειρο σε όλους τους γνωστούς του στο δρόμο.

Ένας περαστικός που άκουσε το «όνειρο» πίστεψε πως ήταν καλός οιωνός και πήγε στο δάσος στην ίδια περιοχή. Κι εκεί όντως βρήκε το ελάφι. Το κουβάλησε σπίτι και είπε την ιστορία στην έκπληκτη γυναίκα του.

«Όνειρα και σαχλαμάρες» είπε περιφρονητικά εκείνη. «Πιστεύεις αλήθεια πως ο ξυλοκόπος είχε τέτοιο όνειρο; Μάλλον εσύ θα ονειρεύτηκες τον ξυλοκόπο να το λέει! Αλλά τι πειράζει αφού τώρα έχουμε το ελάφι;»

Το ίδιο βράδυ ο ξυλοκόπος σκεφτόταν ακόμα το σκοτωμένο ελάφι όταν πλάγιασε και είδε στο όνειρό του όχι μόνο τον τόπο που το είχε κρύψει αλλά και τον άνθρωπο που το είχε βρει. Πρωί πρωί πάει στο σπίτι του αλλουνού και εκεί βλέπει το ελάφι. Οι δυο τους άρχισαν να καυγαδίζουν: «Εγώ το σκότωσα», «Εσύ ονειρεύτηκες, εγώ το βρήκα». Έτσι κατέληξαν στο δικαστή.

«Αχ, δεν αξίζει να καυγαδίζετε» τους είπε αφού άκουσε τι είχαν να πουν. «Ο ένας ονειρεύτηκε την πραγματικότητα, ο άλλος πραγματοποίησε το όνειρο. Ποιος ξέρει τώρα την αλήθεια. Άντε, μοιραστείτε το ελάφι μεταξύ σας.»

Το ίδιο πρωί το περιστατικό έφτασε στ' αυτιά του βασιλιά. «Χα χα!» γέλασε. «Υποθέτω πως τώρα και ο δικαστής ονειρεύεται πως πράγματι μοίρασε το ελάφι στους δυο τους!»

β. Τσουάνγκ Τζου ή πεταλούδα;

Κάποτε εγώ, ο Τσουάνγκ Τζου*, ονειρεύτηκα πως ήμουν πεταλούδα πετώντας δώθε κείθε. Αισθανόμουν μονάχα την ευτυχία της πεταλούδας. Μετά ξύπνησα και να, είχα γίνει ο Τζου! Και τώρα δεν ξέρω αν τότε ήμουν άνθρωπος που ονειρευόταν πως ήταν πεταλούδα ή αν είμαι πεταλούδα που τώρα ονειρεύεται πως είναι άνθρωπος.

Ανάμεσα στην πεταλούδα και τον άνθρωπο υπάρχει εξανάγκης διαφορά: λέγεται η Μεταμόρφωση των όντων.

Πώς ξέρω πως η αγάπη για τη ζωή δεν είναι πλάνη τελικά; Πώς ξέρω πως όποιος φοβάται να πεθάνει δεν είναι σαν παιδί που έχασε το δρόμο για το σπίτι του; Πώς ξέρω πως οι πεθαμένοι δε μετανιώνουν για την προσκόλληση που είχαν στη ζωή;

Όποιος ονειρεύεται ξεφάντωμα ξυπνά σε θρήνο και θλίψη. Όποιος ονειρεύεται θρήνο και θλίψη ξυπνά και πάει για κυνήγι. Καθόσον ονειρευόμαστε δεν ξέρουμε πως είναι όνειρο, ακόμα και αν προσπαθούμε να το ερμηνεύσουμε. Μόνο αφού ξυπνήσουμε γνωρίζουμε πως ήταν όνειρο. Κάποια ώρα έρχεται η Μεγάλη Αφύπνιση και τότε ανακαλύπτουμε πως αυτή η ζήση ήταν ένα μεγάλο όνειρο. Οι ανόητοι νομίζουν πως είναι ξύπνιοι τώρα και ξεχωρίζουν αν είναι πρίγκιπες ή βοσκοί.

Ας πούμε πως εσύ κι εγώ συζητάμε. Αν εσύ με κερδίσεις –κι όχι εγώ εσένα- μήπως αυτό σημαίνει κατανάγκη πως εσύ έχεις δίκιο κι εγώ άδικο; Αν πάλι εγώ κερδίσω, μήπως έχω εγώ δίκιο κι εσύ άδικο; Ποιος θα κρίνει αλάθητα;

Έτσι και η παρασκιά είπε στη σκιά: «Τη μια στιγμή κινείσαι την άλλη σταματάς, τη μια στιγμή κάθεσαι την άλλη σηκώνεσαι. Γιατί τόση αστάθεια και ασυνέπεια;» Κι απάντησε η σκιά: «Εξαρτώμαι από κάτι άλλο που με κάνει να κάνω όσα κάνω. Κι εκείνο πάλι εξαρτάται από κάτι άλλο, και ούτω καθεξής.»

Όλα τα λόγια είναι σχετικά. Εξαρτόμαστε από το Ένα Απόλυτο που περιβάλλει τα πάντα. Ας μη δίνουμε σημασία στον παροδικό χρόνο, στο σχετικά σωστό ή σχετικά λάθος. Περνώντας στο Απεριόριστο, ας βρούμε καταφύγιο σ' εκείνο.

** Σοφός που έζησε τον 4ο αιώνα π.Χ. Δίδασκε τον Ταϊϊσμό του μεγάλου Δασκάλου Λάο Τσε.*

Η ωραία Τσεννιάνγκ

Η Τσεννιάνγκ ήταν κόρη του Τσανγκ Γι, γραμματέα στο Δημόσιο, στην πόλη Χουνάν. Μεγάλωσε στον κήπο του σπιτιού τους σε μια όμορφη κοπέλα. Νωρίς ερωτεύτηκε τον ξάδερφό της Ουάνγκ Τσου, με τον οποίο έπαιζε από μικρή. Αυτός ήταν και αρρενωπός και έξυπνος και την αγαπούσε το ίδιο. Ένα βράδυ όταν ήταν παιδιά ο Τσανγκ Γι υποσχέθηκε να τους παντρέψει. Αλλά ήταν, φαίνεται, λίγο μεθυσμένος διότι μετά το ξέχασε. Μάλιστα ήταν ο μόνος που δεν έβλεπε ότι οι δύο νέοι ήταν και ταιριαστοί και ερωτευμένοι. Έτσι, όταν κάποιος ανώτερος αξιωματούχος, βλέποντας την ομορφιά της κοπέλας, τη ζήτησε σε γάμο, ο Γι καταχαρούμενος τον δέχτηκε για γαμπρό.

Όταν το έμαθαν οι δύο νέοι βυθίστηκαν σε θλίψη. Η Τσεννιάνγκ ήθελε να πεθάνει καθώς στο τρυφερό μυαλό της συγκρούσαν η αγάπη για τον ξάδερφό της και το καθήκον να υπακούσει τον πατέρα της. Ο Ουάνγκ Τσου στη δυστυχία και απελπισία του αποφάσισε να ταξιδέψει μακριά παρά να δει την αγαπημένη του να παντρεύεται κάποιον άλλο.

Ένα απόγευμα, αφού αποχαιρέτησε με απόγνωση την αγαπημένη του, παίρνοντας τις οικονομίες του, ο Ουάνγκ Τσου μπήκε σε μια βάρκα κι έφυγε ακολουθώντας το ρεύμα του μεγάλου ποταμού. Λίγα χιλιόμετρα πιο πέρα ο βαρκάρης σταμάτησε και βγήκαν στην όχθη να περάσουν τη νύχτα. Ξαφνικά, μέσα στο σκοτάδι ακούστηκαν βήματα και –τι έκπληξη– να η Τσεννιάνγκ! Δεν μπορούσε να αντέξει το χωρισμό και αφού ο πατέρας της είχε πρώτα υποσχεθεί να τη δώσει στον ξάδερφό της αποφάσισε να έρθει μαζί του. Αυτό και έκανε.

Το πρωί συνέχισαν το ταξίδι μαζί και έφτασαν στην πόλη ΖεΤσουέν. Εκεί έζησαν πέντε χρόνια και η Τσεννιάνγκ γέννησε δυο γιους. Την ευτυχία τους την τάραζε μόνο το γεγονός ότι δεν είχαν νέα από την οικογένειά τους στη Χουνάν. Η Τσεννιάνγκ δεν ήξερε αν οι γονείς της ζούσαν ή όχι, αν ήταν καλά ή όχι. Έτσι ένα βράδυ ο άντρας της αποφάσισε να γυρίσουν. Είχαν περάσει πέντε χρόνια και οι δικοί τους δε θα ένωσαν θυμωμένοι ακόμα. Απεναντίας, και αυτοί μάλλον θα είχαν την επιθυμία να ξαναδούν τα παιδιά τους και μάλιστα τόσο ευτυχισμένα με τους δυο γιους τους.

Όταν η βάρκα άραξε στη Χουνάν, ο Ουάνγκ Τζου βγήκε πρώτος και πήγε μόνος να δει σε τι κατάσταση βρισκόταν η οικογένεια του θείου του. Όταν είδε τον πεθερό του, έπεσε στα γόνατα και ζήτησε συγχώρεση.

«Τι είναι αυτά που λες;» αποκρίθηκε εκείνος κατάπληκτος. «Τρελάθηκες, ανησιέ μου; Η Τσεννιάνγκ είναι άρρωστη, κατάκοιτη στο δωμάτιό της από τότε που έφυγες, πάνε πέντε χρόνια. Οι γιατροί δεν μπόρεσαν να κάνουν τίποτα. Ευτυχώς που γύρισες! Τώρα ίσως γίνει καλά.»

Ήταν η σειρά του Ουάνγκ Τζου να μείνει κατάπληκτος. «Μα η Τσεννιάνγκ είναι πολύ καλά» τραύλισε. «Περιμένει στη βάρκα κάτω στο ποτάμι. Όλα αυτά τα χρόνια ήταν μαζί μου στη ΖεΤσουέν.»

Ο Τσανγκ Γι δεν ήξερε τι να σκεφτεί. Έστειλε δύο υπηρέτριες κάτω στο ποτάμι. Σύντομα αυτές γύρισαν να του πουν τα χαρούμενα μαντάτα ότι η κόρη του πράγματι καθόταν στη βάρκα, είχε παχύνει λίγο αλλά ήταν άριστα στην υγεία της, είχε δύο αγοράκια κι έστελνε την αγάπη της στον πατέρα της. Ο Τσανγκ Γι απόρησε ακόμα περισσότερο.

Και τότε από το δωμάτιο της κόρης του βγήκε η Τσεννιάνγκ, ωχρή κι αδυνατισμένη από αρρώστια, σαν φάντασμα, και χωρίς να μιλά, προχώρησε προς το ποτάμι. Και από την όχθη βγήκε η

άλλη κόρη, παχουλή και ροδαλή, και άρχισε να περπατά στην όχθη. Λίγο πιο πέρα οι δύο φιγούρες διαλύθηκαν κι έγιναν μία –η Τσεννιάνγκ όπως ήταν πάντα, λυγερή και όμορφη.

Το όλο περιστατικό κρατήθηκε μυστικό στην οικογένειά τους. Ο Ουάνγκ Τσου και η Τσεννιάνγκ έζησαν με τα παιδιά τους άλλα 40 χρόνια.

Αργότερα, άγνωστο από ποιον, και χωρίς πρόσθετη εξήγηση, η ιστορία τους καταχωρίστηκε στα χρονικά της Χουνάν στο έτος 690 μ.Χ.

Ο γέροντας που μετακίνησε βουνά

Τα βουνά Τάιχανγκ και Βάνγκβου στην επαρχία Σάνσι καλύπτουν μια έκταση πολλών εκατοντάδων λι. Όμως σε μια παλιότερη εποχή χώριζαν την επαρχία Τζιτζου στο βορρά από την επαρχία Χόγιανγκ στο νότο. Πώς μετακινήθηκαν;

Ο Τρελόγερος του βορινού βουνού ήταν 90 ετών και είχε ζήσει όλη του τη ζωή σ' ένα σπίτι στους πρόποδες. Τώρα όμως δεν ήθελε να ανεβοκατεβαίνει το φιδίσιο μονοπάτι για να πηγαίνει στην άλλη μεριά στη Γιουνάν όπου ζούσαν οι γιοι του με τις οικογένειές τους. Μια μέρα κάλεσε όλα τα μέλη της οικογένειας –γιους, ξαδέρφια, εγγόνια κλπ- να μαζευτούν στο σπίτι του.

«Όλοι μας» ανακοίνωσε, «με όλη τη δύναμή μας θα εργαστούμε να ισοπεδώσουμε αυτό το βουνό ώστε να έχουμε ένα επίπεδο μονοπάτι προς τη Γιουνάν.»

Όλοι συμφώνησαν. Μόνο η γυναίκα του είχε μια αντίρρηση. «Με το λίγο σθένος που σου απόμεινε εσύ δεν μπορείς ούτε να σκάψεις. Πώς θα καταλύσεις αυτές τις κορυφές Τάιχανγκ και Βάνγκβου; Κι έπειτα, που θα βάλετε όλα αυτά τα χώματα και τα βράχια;»

Όλοι πάλι συμφώνησαν να τα ρίξουν στη θάλασσα της ΜανΤσουρίας Πουχάι. Έτσι όλα τα μέλη της οικογένειας άρχισαν να εργάζονται. Ο Τρελόγερος έβαλε τρεις από τους γιους του και τα εγγόνια του να πελεκούν το γρανίτη και να φτυαρίζουν τα χώματα. Οι υπόλοιποι τα μετέφεραν σε κοφίνια στη θάλασσα Πουχάι. Ακόμα κι ορφανό από μια γειτονική οικογένεια ήρθε να συμμετάσχει και επισκεπτόταν στο σπίτι του μια φορά κάθε τριμηνία.

Ένας σοφός της περιοχής κορόιδευε τον Τρελόγερο και προσπάθησε να τον σταματήσει. «Με το χρόνο και τη δύναμη που σου απομένει ούτε να γρατζουνίσεις την επιφάνεια του βουνού δεν θα προλάβεις.» «Από τη στιγμή που ο νους σου έχει αποφασίσει τίποτα δεν σε σταματά. Κοίτα. Όταν εγώ πεθάνω θα υπάρχουν τα παιδιά μου να συνεχίσουν ? τα παιδιά μου θα έχουν δικά τους παιδιά και εγγόνια και αυτά δικά τους πάλι. Η δική μου οικογένεια θα αυξάνεται. Το βουνό δε μεγαλώνει. Επομένως γιατί να μην ισοπεδωθεί μια μέρα;»

Ο σοφός αναγνώρισε τη σοφία του Τρελογέροντα και δεν είπε τίποτα άλλο.

Τη συνομιλία τους άκουσε κι ένα φίδι και την ανέφερε στο βασιλιά των φιδιών του βουνού. Αυτός φυσικά ανησύχησε για την ασφάλεια των φιδιών και μίλησε στο μεγάλο Δράκοντα, το «Πνεύμα Φιδίσιο». Ο μέγας Δράκοντας περιέγραψε την όλη κατάσταση στο Δημιουργό στον ύψιστο Ουρανό. Εκείνος αναγνώρισε την ειλικρίνεια στην καρδιά του Τρελογέροντα. Αμέσως έδωσε εντολή στο Πνεύμα των Ανέμων να μεταφέρουν τα δύο βουνά, ένα στην περιοχή Σούτανγκ και το άλλο στη Γιούνγκαν.

Έτσι έγινε. Έκτοτε η περιοχή ανάμεσα στην επαρχία Τζιτζού και Χόγιανγκ έγινε πεδιάδα.

Ο τίγρης και η αλεπού (μια παραβολή)

Ο βασιλιάς Χσούαν κάλεσε το υπουργικό Συμβούλιό του. «Ακούω», είπε, «ότι οι άνθρωποι στις βόρειες περιοχές φοβούνται τον έπαρχο Τζάο. Είναι αλήθεια αυτό;»

Κανένας δεν απάντησε. Μετά από λίγο όμως ο σύμβουλος Τζιάνγκ Γι σηκώθηκε και μίλησε: «Ας ακούσει ο Μεγαλειότατος. Ζούσε στη ζούγκλα ένας τίγρης που ψάχνοντας την τροφή του αιχμαλώτισε μια αλεπού. Η αλεπού άρχισε να ωρύεται: πώς τολμάς; Εμένα θα φας; Δεν γνωρίζεις πως ο Θεός με έχρισε αρχηγό στο βασίλειο των ζώων; Αν με φας, αν με πειράξεις καθόλου, θα κάνεις μεγάλη αμαρτία και ο Θεός θα σε τιμωρήσει. Αν δε με πιστεύεις πάμε να σου δείξω. Εγώ θα προχωρώ μπροστά κι εσύ ν' ακολουθείς από πίσω. Ο τίγρης μαζεύτηκε λίγο και δέχτηκε ν' ακολουθήσει. Βλέποντας τον τίγρη ν' ακολουθεί την αλεπού τα ζώα σκορπούσαν γοργά κι εξαφανίζονταν από το διάβα τους. Ο τίγρης πίστεψε την αλεπού χωρίς να συνειδητοποιήσει ότι τα ζώα φοβούνταν εκείνον και όχι την αλεπού. Τώρα, ο Μεγαλειότατος έχει παραχωρήσει μια τεράστια περιοχή και μια πολυάριθμη στρατιά στον Έπαρχο. Αυτό που φοβούνται αληθινά είναι ο στρατός και η εξουσία της Μεγαλειότητάς Σας.»

Ο σύμβουλος Γι σώπασε με μια υπόκλιση και κάθισε. Ο βασιλιάς Χσούαν ησύχασε.

Η γλώσσα επιζεί των δοντιών

ΛάοΤσε* μελέτησε πολλά χρόνια με τον Τζανγκ Τζούανγκ. Κι όταν, με την άδεια του δασκάλου του, γύρισε σπίτι στην οικογένειά του, συνέχισε να τον επισκέπτεται συχνά.

Κάποτε ο γέροντας αρρώστησε. Ο ΛάοΤσε αμέσως πήγε να τον δει. «Γέροντα», του λέει, «είσαι πολύ άρρωστος. Έχεις να πεις τίποτα στο μαθητή σου;»

«Ακόμα και να μη με ρωτούσες θα σου έλεγα κάτι», αποκρίθηκε ο Τζανγκ. «Ξέρεις γιατί ο άνθρωπος πρέπει να κατέβει από το αμάξι όταν πλησιάζει το παλιό χωριό του;»

«Υποθέτω», απάντησε ο ΛάοΤσε, «ότι αυτό το έθιμο δείχνει ότι δεν πρέπει να ξεχνά την καταγωγή του.»

«Α σωστά!» μουρμούρισε ο Τζανγκ. «Κάτι άλλο. Ξέρεις γιατί θα πρέπει να τρέξει όταν περνά κάτω από ψηλό δέντρο;»

«Υποθέτω», απάντησε ο ΛάοΤσε, «ότι αυτό το έθιμο δείχνει ότι πρέπει να εκδηλώνουμε σεβασμό σε ό,τι έχει ηλικία.»

«Α σωστά!» είπε πάλι ο Τζανγκ. Μετά άνοιξε το στόμα του και ρώτησε το ΛάοΤσε αν υπάρχουν δόντια και γλώσσα.

«Τα δόντια δεν υπάρχουν», είπε ο ΛάοΤσε, «η γλώσσα υπάρχει.»

«Ξέρεις γιατί;»

«Υποθέτω», είπε ο ΛάοΤσε, «η γλώσσα διατηρείται περισσότερο διότι είναι μαλακιά. Τα δόντια πέφτουν νωρίτερα επειδή είναι σκληρά.»**

«Α σωστά!» είπε ο Γέροντας. «Καλώς! Σου έμαθα όλες τις αρχές σχετικά με τη δράση στον κόσμο. Δεν έχω να σου διδάξω τίποτα άλλο. Πήγαινε στο καλό!»

* Ο μεγάλος διδάσκαλος του ΤΑΟ.

** Μια μεγάλη αρχή του Ταοϊσμού λέει πως η ευγένεια και η μαλακότητα κατανικούν τη σκληρότητα και τη βία.

Τι βλέπει κανείς; Χρυσάφι.

Υπήρχε κάποιος αγρότης από το Τζί. Όλα του τα χρόνια επιθυμούσε να αποκτήσει χρυσάφι. Όταν έσκαβε σκεφτόταν πως κάθε στιγμή θα χτυπούσε σβώλο χρυσαφιού. Όταν έτρωγε έβλεπε πιάτα και κούπες από χρυσάφι. Όλη την ώρα σκεφτόταν ή ονειρευόταν χρυσάφι.

Μια μέρα φόρεσε τα καλά του και πήγε στην αγορά της πόλης. Κρατώντας μια σακούλα μπήκε στο μαγαζί ενός χρυσοχόου. Γρήγορα γρήγορα μάζεψε όσο χρυσάφι μπορούσε, γέμισε τη σακούλα και πήρε το δρόμο του γυρισμού.

Πολύ γρήγορα όμως τον συνέλαβαν δύο αστυνομικοί.

«Πώς το έκανες;» τον ρώτησαν. «Πώς πήγες να κλέψεις μπροστά στον ίδιο τον καταστηματάρχη και το βοηθό του και τους άλλους επισκέπτες!»

«Μπα;» έκανε ο κλέφτης ξαφνιασμένος. «Υπήρχαν άλλοι άνθρωποι εκεί; Εγώ μόνο το χρυσάφι έβλεπα.»

Κλέφτης!

Ο Τιέν ξαφνικά δεν είχε το πουγκί με τα χρήματά του. Όμως θυμόταν πως το είχε πάρει μαζί του. Προσπάθησε να σκεφτεί τι μπορούσε να είχε γίνει. Στο δρόμο είχε προσπεράσει το γιο του γείτονά του. Αυτό ήταν! Γυρνώντας πίσω κοίταξε το νέο προσεκτικά. Δεν υπήρχε αμφιβολία. Το βάδισμά του ήταν βάδισμα κλέφτη, το ίδιο η στάση και το ύφος του, το ίδιο όλες οι κινήσεις, χειρονομίες και εκφράσεις του.

Μπαίνοντας στον κήπο του, ο Τιέν πάτησε το πουγκί του στο χορτάρι. Ευχαριστημένος που το βρήκε, ξανακοίταξε το γιο του γείτονά του. Δεν υπήρχε αμφιβολία. Το βάδισμά του δεν ήταν βάδισμα κλέφτη, μήτε η στάση και το ύφος του, μήτε οι κινήσεις, χειρονομίες και εκφράσεις του!

Ο ολοκληρωμένος άνθρωπος

Στην περιοχή Τζένγκ ζούσε ένας μάγος, ο Τζί Χαν. Μπορούσε να προβλέψει γέννηση και θάνατο, κέρδος ή ζημιά, συμφορά ή ευτυχία και παρόμοια, με ακρίβεια υπερφυσική. Όλοι έφευγαν μόλις πλησίαζε.

Στα νιάτα του ο Ληχ Τζου*, μαθητής ακόμα, πήγε να τον δει. Ενθουσιάστηκε τόσο που έτρεξε στο δάσκαλό του Χου Τζου λέγοντας σε παραζάλη: «Νόμιζα το δικό σου ΤΑΟ τέλειο, μα τώρα ξέρω κάτι ανώτερο.»

«Δίχως κόκορα τι αυγά θα γεννήσουν οι κότες σου;» αποκρίθηκε ο Χου. «Ως τώρα μόνο εξωτερικά μπιχλιμπίδια σου έδειξα, όχι την ουσία του ΤΑΟ. Φέρε το φίλο σου να με δει.»

Την επομένη ο Ληχ Τζου έφερε το μάγο στο δάσκαλό του. Όταν έφευγαν ο Τζί Χαν είπε: «Αλίμονο! Ο δάσκαλός σου είναι πεθαμένος άνθρωπος. Δεν θα ζήσει μια εβδομάδα. Από μέσα δεν είναι παρά στάχτη νεκρή.»

Ο Ληχ πήγε κλαίγοντας στο δάσκαλό του. Όταν ο Χου Τζου άκουσε τα λόγια του μάγου είπε: «Του φανερώθηκα με την εξωτερική μορφή της Γης, ακίνητη και σιωπηλή. Δεν είδε βαθύτερα τη συμμαζεμένη ενέργειά μου. Για φέρ' τον πάλι.»

Την άλλη μέρα καθώς έφευγαν ο Τζί Χαν είπε: «Τυχερός που με συνάντησε ο δάσκαλός σου! Σήμερα πάει καλύτερα κιάλας. Αυτό που έσβηνε φουντώνει πάλι.»

Όταν ο Χου Τζου άκουσε τα λόγια του μάγου από το Ληχ, αποκρίθηκε: «Σήμερα του φανερώθηκα με τη μορφή του Ουρανού, σε όλη του την απάθεια και μεγαλοσύνη, αφήνοντας ν' αναβλύσει λίγη ενέργεια από τη φτέρνα μου. Για ξαναφέρ' τον!»

Μετά την Τρίτη επίσκεψη ο Τζί Χαν παρατήρησε: «Ο δάσκαλός σου δεν είναι ποτέ ίδιος. Δεν μπορώ να διαβάσω τη φυσιογνωμία του. Ας αποκτήσει σταθερότητα και θα τον ξανακοιτάξω.» Και ο Χου Τζου είπε στο Ληχ: «Αυτή τη φορά του φανερώθηκα σαν τη Μεγάλη Αρμονία: είδε τα ρεύματα μέσα μου ισορροπημένα.»

Την επομένη ξαναπήγαν στο Χου Τζου. Αλλά ο μάγος Τζί Χαν δεν μπόρεσε να κάτσει ήσυχα. Σηκώθηκε και το έβαλε στα πόδια σαν τρελός. Ο Ληχ έτρεξε πίσω αλλά δεν τον βρήκε.

«Τώρα του φανερώθηκα ως ο Εαυτός μου, το ΤΑΟ πριν την αρχή της Δημιουργίας, άδειο κι αδιαφοροποίητο. Δεν ήξερε τι ήταν. Του 'ρθε ίλιγγος και το 'σκασε.»

Μετά από αυτό ο Ληχ Τζου πείστηκε πως δεν είχε αρχίσει καν να μαθαίνει. Τρία χρόνια δεν βγήκε από το σπίτι του. Βοηθούσε τη γυναίκα του να μαγειρεύει και τάιζε τα γουρούνια σαν να ήταν άνθρωποι. Άφησε να φύγουν τα επίπλαστα και ξαναβρήκε τη φυσική απλότητα.

Έγινε μορφή απλή. Στη σύγχυση του κόσμου παρέμενε ατάραχος και ανέπαφος. Έζησε στην ενότητα μέχρι το τέλος.

* Μεγάλος δάσκαλος ταιϊστής κι αυτός.

Ο γερανός και ο κάβουρας

Ήταν στην εποχή της διαπλασμένης Αυτοκρατορίας. Πολλά μικρά βασίλεια είχαν ξεπεταχτεί. Κάθε τόσο το ένα ήθελε να ρουφήξει το διπλανό του και άρχιζε πόλεμο. Κάθε μέρα κάπου δινόταν μια μάχη. Η ταραχή δεν είχε τέλος.

Το Τζάο ετοιμαζόταν να εισβάλει στο Γεν. Τα δύο βασίλεια είχαν πάνω κάτω τις ίδιες δυνάμεις, ίδιο πληθυσμό, ίδιους πόρους.

Ο γνωστικός υπουργός Σου Τάι από το Γεν πήγε στο Τζάο και ζήτησε ακρόαση από το βασιλιά εκεί. Όταν ο βασιλιάς Χουέι τον δέχτηκε του είπε δίχως περιστροφές: «Μεγαλειότατε, καθώς ερχόμουν το πρωί πέρασα τον ποταμό Γι. Εκεί στην ακροποταμιά είδα έναν κάβουρα να λιάζεται. Ένας γερανός κατέβηκε κοντά του κι έκανε να τον Τσιμπήσει με το μακρύ του ράμφος. Ο κάβουρας πρόφτασε κι άρπαξε το ράμφος στη μια δαγκάνα, ενώ με την άλλη στηρίχτηκε σε μια ρίζα. Ο γερανός είπε 'Αν δε βρέξει σήμερα ή αύριο, θα 'χουμε ένα κάβουρα νεκρό!' Κι ο κάβουρας απάντησε 'Αν δεν ξεφύγεις σήμερα ή αύριο, θα 'χουμε ένα γερανό νεκρό!' Ούτε ο ένας ούτε ο άλλος ήθελε να συμβιβαστούν. Σε λίγο ένας ψαράς ήρθε και τους έπιασε και τους δύο. Μεγαλειότατε, αν οι χώρες μας μπλεχτούν σε πόλεμο, επειδή και οι δυο είναι περίπου ισοδύναμες, ο πόλεμος θα τραβήξει και οι χώρες μας θα εξασθενιστούν. Τότε το βασίλειο Τζιν θα 'ρθει να παίξει το ρόλο του ψαρά. Σκεφτείτε το θέμα.»

Ο βασιλιάς Χουέι δεν ήταν ανόητος. Δε χρειάστηκε να σκεφτεί πολύ. Ακύρωσε την εισβολή.

Το τέχνασμα του στρατηγού Λη

Ο στρατηγός Λη Κουάνγκ έζησε την περίοδο του Αυτοκράτορα Γουέν (2 ο αιώνα π.Χ.). Ανάμεσα στους προγόνους του ήταν και ο στρατηγός Λη Χσιν, από τους ενδοξότερους πολεμιστές. Η τέχνη της τοξοβολίας περνούσε από πατέρα σε γιο για πολλές γενιές. Ο Λη συνόδευε τον Αυτοκράτορα στα κυνήγια του εντυπωσιάζοντάς τον με την ευφυΐα, το θάρρος και τη δεξιοτεχνία του στην αντιμετώπιση των θηρίων που παγίδευαν ή καταδίωκαν. Εκείνη την εποχή οι βάρβαροι Χσιούνγκ-νου άρχισαν να κάνουν επιδρομές στην περιοχή Σιάο. Όταν οι βάρβαροι επιτέθηκαν σε μεγάλους αριθμούς στην περιοχή Σανγκ, ο Λη διορίστηκε Έπαρχος εκεί.

Μια μέρα ένας αξιωματικός ήρθε στο στρατηγείο πληγωμένος. Με τους λίγους άνδρες του έκανε περίπολο κι έπεσε σε ενέδρα των Χσιούνγκ-νου. Ήταν μόνο τρεις βάρβαροι αλλά κατόρθωσαν να εξοντώσουν τους δικούς του άντρες.

Ο Λη πήρε ο ίδιος 100 άντρες και καταδίωξε τους τρεις εισβολείς που κυνηγούσαν αετούς. Σκότωσε τους δύο και αιχμαλώτισε τον τρίτο σ' ένα ψηλό λόφο. Από αυτόν έμαθε ότι όλη η δύναμη των βαρβάρων ερχόταν προς το μέρος τους. Πράγματι, στους λόφους βόρεια παρουσιάστηκαν έξαφνα οι Χσιούνγκ-νου ιππείς, εκατοντάδες, χιλιάδες ιππείς, λιγότερο από δύο χιλιόμετρα μακριά.

Οι στρατιώτες του Λη τρόμαξαν. Ήθελαν να φύγουν αμέσως.

«Απέχουμε 20 με 25 χιλιόμετρα από το δικό μας στρατό» είπε ο Λη. «Αν το βάλουμε στα πόδια τώρα, έτσι που είμαστε λίγοι, αυτοί θα μας πάρουν ξωπίσω και θα μας καρφώσουν με τα βέλη τους. Όχι, όχι! Ας προχωρήσουμε.»

Οι βάρβαροι ανέκοψαν τη δική τους πορεία, μένοντας στη θέση τους και παρακολουθώντας με μεγάλη περιέργεια τη μικρή δύναμη στρατιωτών να κατευθύνεται αργά, σχεδόν ξέγνοιαστα προς το μέρος τους. Δεν επιτέθηκαν αλλά έστειλαν μια περίπολο με έναν αρχηγό τους να επισκοπήσουν από κοντά τον εχθρό.

Ο Λη Κουάνγκ αμέσως τους επιτέθηκε με 10 ιππείς και κατόρθωσε να σκοτώσει τον αρχηγό με το τόξο του. Μετά γύρισε στους δικούς του που ζητωκραύγαζαν.

Στο μεταξύ σουρούπωνε. Ο Λη και οι στρατιώτες του ξεσέλωσαν κι άναψαν φωτιές για διανυκτέρευση. Το πρωί οι βάρβαροι είχαν φύγει! Κι ο στρατηγός εξήγησε στους άντρες του που όλη νύχτα γκρίνιαζαν φοβισμένοι:

«Αυτοί οι βάρβαροι ξέρουν μόνο να ορμούν είτε σε επίθεση είτε σε υποχώρηση. Δεν έχουν αληθινή ανδρεία ή στρατηγική. Όταν τους αψηφήσαμε τόσο φανερά πίστεψαν πως μείναμε για δόλωμα ενώ ο στρατός μας κρύβεται πιο πίσω περιμένοντάς τους να επιτεθούν. Μετά φοβήθηκαν πως ο στρατός μας ή θα τους επιτιθόταν ή θα τους περικύκλωνε στη διάρκεια της νύχτας. Γι αυτό έφυγαν.» Πράγματι, όταν μετά από μερικές μέρες το αυτοκρατορικό στράτευμα κατατρόπωσε τους βαρβάρους, μερικοί αρχηγοί, που πιάστηκαν αιχμάλωτοι, εξήγησαν τη συμπεριφορά τους έτσι όπως την είχε αναλύσει ο στρατηγός Λη.

Ο ειλικρινής ΣάνΤσου Κάι

Ήταν η εποχή του διχασμού και των πολέμων ανάμεσα στα βασίλεια. Ο Τσέχουα ήταν γόνος της αριστοκρατικής οικογένειας Φαν. Αν και φίλος του βασιλιά με μεγάλη επιρροή, δεν είχε κανένα επίσημο πόστο. Ζούσε στο αρχοντικό του έξω από την πόλη. Εκεί μάζευε λόγιους και καλλιτέχνες που θα ζήλευε και η Αυλή. Κατά καιρούς έβριζε τους στρατιώτες του σε σκληρούς αγώνες σθένους, σβελτάδας και εξυπνάδας: μερικοί τραυματίζονταν, αλλά τα έπαθλα ήταν πλούσια.

Δύο φίλοι του, ο Χόσεν και ο Τσέπο, μια μέρα σταμάτησαν σε μια αγροικία να ποτίσουν τα άλογά τους και να δροσιστούν οι ίδιοι. Ο αγρότης λεγόταν ΣάνΤσου Κάι. Χωρίς να το θέλει άκουσε τη συνομιλία των δύο φίλων που επαινούσαν τον Τσέχουα Φαν –την επιρροή και δύναμή του και τη μεγάλη του γενναιοδωρία. Ο Κάι, παρά τη σκληρή εργασία των γονιών του στο μικρό τους κτήμα, παρά τις δικές του προσπάθειες, όλη του τη ζωή μόνο φτώχεια γνώριζε. Έτσι όταν οι επισκέπτες του καβάλησαν κι έφυγαν, παίρνοντας λίγη τροφή σ' ένα ταγάρι κατευθύνθηκε προς το αρχοντικό του Φαν.

Οι ακόλουθοι του Φαν ήταν νέοι από πλούσιες οικογένειες: κοιτούσαν αφ' υψηλού, φορούσαν άσπρες ζακέτες, ταξίδευαν με άμαξες, περπατούσαν νωχελικά και νοιάζονταν μόνο για διασκέδαση. Όταν είδαν τον αγρότη, μεσήλικα, χοντροκομμένο, άξεστο, με μαυριδερό, χαρακωμένο πρόσωπο, τον πήραν για χαζό και άρχισαν να τον πειράζουν κοροϊδευτικά, Τσιμπώντας, σπρώχνοντας ή τραβώντας τον από 'δω κι από 'κει. Ο Κάι τα δεχόταν όλα αυτά μ' ένα χαμόγελο συγκατάβασης, δίχως ίχνος προσβολής.

Όταν κουράστηκαν να τον ταλαιπωρούν μ' αυτό τον τρόπο, τον οδήγησαν ψηλά στις πολεμίστρες του τείχους λέγοντας ότι όποιος πηδούσε κάτω στην αυλή θα έπαιρνε 100 αργυρά νομίσματα. Μερικοί προσποιήθηκαν πως ήθελαν να πηδήξουν αλλά ιπποτικά παραχώρησαν τη θέση τους στον Κάι. Αυτός πιστεύοντας τα λόγια τους πήδηξε στο κενό και προσγειώθηκε ανάλαφρα στην αυλή.

Οι ακόλουθοι έμειναν έκπληκτοι αλλά το απέδωσαν σε καλή τύχη. Γελώντας και συγχαίροντάς τον έλεγαν μετά ότι μέσα στο ποτάμι, που κύκλωνε σαν τάφρος το αρχοντικό, στο πιο βαθύ του σημείο, υπήρχε ένα πελώριο μαργαριτάρι: ποιος τυχερός θα το έβρισκε; Πιστεύοντάς τους πάλι ο αθώος χωρικός αδίστακτα βούτηξε στο νερό. Μετά από δύο λεπτά αναδύθηκε και –ω του θαύματος- στο χέρι του κρατούσε ένα πελώριο μαργαριτάρι!

Όλοι τώρα έμειναν άναυδοι. Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι ο χαζός αγρότης δεν ήταν κοινός άνθρωπος. Ο ίδιος ο Τσέχουα Φαν, που παρακολουθούσε τα συμβάντα από τη βεράντα του διαμερίσματός του, κατάπληκτος κι αυτός, διέταξε να ντύσουν το χωρικό σε μετάξια και να του δώσουν θέση δίπλα του στην τραπεζαρία. Κι αυτά ο ΣάνΤσου Κάι τα δέχτηκε με την ίδια ηρεμία και το ίδιο συγκαταβατικό χαμόγελο.

Καθώς έτρωγαν έπιασε φωτιά το διαμέρισμα του Φαν. Οι υπηρέτες έτρεχαν εδώ κι εκεί, άλλοι μεταφέροντας πολύτιμα πράγματα, άλλοι ρίχνοντας κουβάδες νερό στις φλόγες που απλώνονταν.

«Όποιος διασώσει τα μεταξωτά μου, που είναι σπάνια», φώναξε ο Τσέχουα, «θα αμειφθεί πλουσιοπάροχα.» Κανένας δεν τολμούσε όμως τώρα γιατί οι φλόγες είχαν θεριέψει. Μόνο ο Κάι που παρέμεινε γαλήνιος και χαμογελαστός προχώρησε και διέσχισε τη φωτιά που έτρωγε πόρτες, τοίχους και πατώματα τριζοβολώντας. Σύντομα γύρισε με μια αγκαλιά από πολύτιμα χρυσοποίκιλτα υφάσματα. Με την ίδια ηρεμία ξαναπέρασε μέσα από τις φλόγες που ήταν σαν να μην τον άγγιζαν

και ξαναγύρισε με δεύτερη αγκαλιά. Αυτό το επανέλαβε μερικές φορές ακόμα διασώζοντας τα ρούχα του άρχοντα.

Ο Φαν και όλοι οι ακόλουθοί του πίστεψαν τελικά ότι ο Κάι ήταν άνθρωπος του Θεού με υπερφυσικές δυνάμεις. Του ζήτησαν συγγνώμη για την άσχημη συμπεριφορά που έδειξαν κοροϊδεύοντάς τον νωρίτερα. Του ζήτησαν επίσης να τους εξηγήσει ποια διδασκαλία ακολούθησε για να αποκτήσει τις μυστικές του δυνάμεις.

Ο Κάι παραξενεύτηκε. «Άσχημη συμπεριφορά;... κοροϊδίες;... διδασκαλία;... μυστικές δυνάμεις;...» μουρμούριζε σαν συγχυσμένος. «Δεν καταλαβαίνω τι λέτε. Είμαι ένας αγράμματος αγρότης. Άκουσα για τη γενναιοδωρία του άρχοντα Φαν και ήρθα να ζητήσω λίγη βοήθεια. Δεν είχα υποψίες ή αμφιβολίες. Πίστευα απόλυτα σε ό,τι έκανα και σε ό,τι εσείς λέγατε. Η μόνη μου έγνοια ήταν μήπως δεν κατάφερνα ό,τι μου ζητούσατε και σας απογοήτευα. Δεν ήξερα αν έκανα καλό ή κακό, δεν ήξερα αν υπήρχε κίνδυνος ή όχι. Ειλικρινά δεν έχω καμιά μυστική δύναμη. Κάνω μόνο το ένα πράγμα που έρχεται στον ήσυχο νου μου. Τώρα όμως έχω υποψίες, αφού εσείς μου λέτε πως με κοροϊδεύατε. Άραγε θα μπορώ να ξαναπλησιάσω νερό ή φωτιά με την ίδια πεποίθηση στον εαυτό μου;»

Αργότερα, όταν ο Κάι έφυγε με πλούσια αμοιβή, ο γέροντας δάσκαλος του Τσέχουα εξήγησε: «Στη Χρυσή Εποχή ο άνθρωπος ήταν αγνός στο νου, ενωμένος στον Εαυτό του και εναρμονισμένος με όλη τη Φύση. Γι αυτό όταν ήθελε κάτι, αυτό γινόταν μόνο του. Μετά ο άνθρωπος έχασε την ενότητα. Απόκτησε πολλά πράγματα στο νου του, λησμόνησε τον αληθινό Εαυτό του. Γι αυτό δεν μπορεί πια να επιβληθεί άμεσα στα στοιχεία της Φύσης. Αυτός ο απλοϊκός αγρότης ξαναβρήκε την πρώτη αγνότητα και ενότητα. Έτσι εντελώς φυσικά μπορούσε να επιβληθεί στα στοιχεία της Φύσης όποτε χρειαζόταν. Μακάρι κάποτε να το επιτύχει και ο άρχοντάς μου.»

Από τότε ο Φαν και οι σύντροφοί του φέρνονταν με ευγένεια σε όλους τους ζητιάνους ή αλήτες, βοηθώντας τους φτωχούς με γενναιοδωρία. Μα ο αγνός ΣάνΤσου Κάι εξαφανίστηκε. Κανένας δεν τον ξανάδε σ' εκείνη την περιοχή.

Πουλιά

α) Ο κόκορας

Ο Τσι εκπαίδευε έναν κόκορα μάχης για το βασιλέα. Μετά από δέκα μέρες ο βασιλέας ρώτησε αν το πουλί ήταν έτοιμο.

«Καθόλου! Αναζητάει αντίπαλο όλη την ώρα κρατώντας ψηλά το κεφάλι. Είναι πολύ σίγουρος για τον εαυτό του.»

Ο βασιλέας ξαναρώτησε μετά από δέκα μέρες. «Μπα, όχι» απάντησε ο Τσι. Ερεθίζεται με τον ήχο άλλου πουλιού, αναταράζεται μόλις βλέπει ίσκιο.»

Πέρασαν άλλες δέκα μέρες. «Όχι ακόμα! Στη θέα άλλου κόκορα το μάτι του αστράφτει με οργή.»

Μετά από δέκα μέρες πάλι ο Τσι είπε: «Εντάξει! Δεν αντιδρά τώρα όταν ακούει άλλο κοκόρι. Κοιτώντας τον θαρρείς είναι φτιαγμένος από ξύλο. Ο αυτοέλεγχός του ολοκληρώθηκε. Άλλα κοκόρια δεν τολμούν να τον αντιμετωπίσουν: μόλις τον βλέπουν το βάζουν στα πόδια.»

β) Το κοράκι

Μια χαμοπέρδικα καθόταν σ' ένα δέντρο στο δάσος. Ένα κοράκι ξάφνου ήρθε στο ίδιο δέντρο να αναπαυθεί.

«Πώς από 'δω;» ρώτησε η πέρδικα.

«Α, τι να σου πω;» έσκουξε ο κόρακας. «Πάω ταξίδι.»

«Πώς αυτό;»

«Ζούσα στο χωριό κάτω από το δάσος. Παλιά οι άνθρωποι μου πετούσαν τα αποφάγια τους. Τελευταία σταμάτησαν: μόνο πέτρες μου πετούν. Λένε πως δεν τους αρέσει η φωνή μου. Γι αυτό πάω ανατολικά.»

«Φίλε μου τη φωνή σου ν' αλλάξεις, όχι χωριό» συμβούλεψε η χαμοπέρδικα. «Γιατί κι ανατολικά να πας, πάλι πέτρες θα σου πετούν.»

Τα τρία σπαθιά

Στα παλιά χρόνια, ο βασιλιάς Ουέν του Τσάο αγαπούσε πολύ τα σπαθιά. Ξιφομάχοι συνωστίζονταν στο παλάτι του κατά χιλιάδες κι έκαναν αγώνες μέρα νύχτα. Κάθε χρόνο τουλάχιστον εκατό ήταν οι σκοτωμένοι και οι λαβωμένοι. Σιγά σιγά καθώς ο βασιλιάς αφηνόταν στις ξιφομαχίες του, το κράτος ξέπεφτε και οι άρχοντες του βασιλείου άρχισαν να συνωμοτούν.

Ο διάδοχος, πρίγκιπας Λη, ανησύχησε. Έστειλε χίλια φλουριά στον Τσούανγκ Τζου να έρθει και να πείσει το βασιλιά να αφήσει τις ξιφομαχίες. Ο σοφός αρνήθηκε τα φλουριά αλλά συνάντησε το διάδοχο και του είπε: «Η Εξοχότητά σας θέλει να θεραπεύσω το Μεγαλειότατο από το πάθος του. Αν αποτύχω σίγουρα θα με θανατώσει. Οπότε τι να κάνω τα 1000 φλουριά; Αν επιτύχω, τότε σίγουρα θα μπορώ να ζητήσω ό,τι επιθυμώ. Είμαι καλός ξιφομάχος κι εγώ!»

Επειδή οι ξιφομάχοι που άρεσαν στο βασιλιά ήταν αναμαλλιάρηδες με μακριά γένια και μουστάκια που στέκονταν ίσια προς τα έξω, κοιτούσαν με γουρλωμένα μάτια, μιλούσαν άγρια και φορούσαν κοντά πουκάμισα και πλατύγυρα καπέλα, ο Τσούανγκ Τζου ξόδεψε τρεις μέρες για να τους μοιάσει σε εμφάνιση. Μετά ο διάδοχος τον παρουσίασε στο βασιλιά πατέρα του.

«Και τι μπορείς να κάνεις εσύ;» ρώτησε ο βασιλιάς αμέσως γυμνώνοντας το ξίφος του.

Ο μεταμφιεσμένος σοφός ούτε προχώρησε, ούτε υποκλίθηκε. Κοιτούσε ατάραχος. «Μπορώ να ρίξω έναν αντίπαλο κάθε δέκα βήματα και δεν σταματώ για χίλια χιλιόμετρα» είπε ήσυχα.

Ο βασιλιάς ενθουσιάστηκε και είπε να τον δοκιμάσει. Για μια ολόκληρη εβδομάδα έβαλε τους ξιφομάχους του σε έντονες δοκιμασίες. Εξήντα από αυτούς σκοτώθηκαν ή λαβώθηκαν βαριά. Τελικά διάλεξε τους πέντε καλύτερους και τους έστησε σε κατάλληλα σημεία στην αίθουσα του θρόνου. Τότε κάλεσε τον Τσούανγκ Τζου και του είπε να σταυρώσει σπαθί με τους μονομάχους του.

«Τι ξίφος προτιμάς – κοντό ή μακρύ;»

«Α, δε με πειράζει» είπε ο σοφός. «Έχω τρία είδη. Ας διαλέξει ο Μεγαλειότατος όποιο θέλει. Το σπαθί του Γιου του Ουρανού, το σπαθί των αρχόντων και το σπαθί των κοινών ανθρώπων.»

«Ποια είναι αυτά; Εξήγησέ μου!» είπε ο βασιλιάς με ενδιαφέρον.

«Το σπαθί του Γιου του Ουρανού είναι όντως θαυμαστό και σπάνιο. Αιχμή του είναι ο ήλιος? κόψη του ο Νόμος του σύμπαντος? ράχη του η Γη? λαβή του το βασίλειό σου? θηκάρι του το διάστημα. Φτιαγμένο από τα πέντε στοιχεία (αιθέρας, αέρας, φωτιά, νερό και χώμα), τυλιγμένο στις 4 εποχές, ενεργοποιείται από το Γιν και Γιανγκ για να ρυθμίζει τιμωρία και αμοιβή. Όταν βγει από το θηκάρι του, όλος ο κόσμος υποτάσσεται. Τέτοιο είναι το σπαθί του Γιου του Ουρανού.»

Ο βασιλιάς άκουγε κατάπληκτος κι έμεινε άναυδος. «Και το σπαθί», τραύλισε, ξαναβρίσκοντας τη φωνή του, «το σπαθί των αρχόντων;»

«Οι σοφοί και οι ανδρείοι είναι η αιχμή του. Κόψη του είναι οι δίκαιοι κι αδιάφθοροι? ράχη του οι ενάρετοι κι άξιοι? λαβή του οι πιστοί κι έντιμοι? θηκάρι του οι φιλαλήθεις και ηρωικοί. Όσο κι αν το στριφογυρίζεις, δεν αλλάζει θέση. Έχει για πρότυπό του τον Ουρανό και συμμορφώνεται με ήλιο, φεγγάρι κι άστρα. Έχει για υπόδειγμά του και τη Γη κι εναρμονίζεται με τις εποχές και με το λογισμό των πολιτών απλώνοντας ειρήνη σε όλα τα σημεία του ορίζοντα. Όταν βγει από το θηκάρι του όλοι το σέβονται και υπακούνε. Τέτοιο είναι το σπαθί των αρχόντων.»

«Και των κοινών ανθρώπων;»

«Αχ!... Αυτό το κρατούν αναμαλλιάρηδες με γένια και μουστάκια που κοιτούν με γουρλωμένα μάτια και μιλάνε άγρια. Αυτό ανοίγει κεφάλια, κόβει λαιμούς, σχίζει στήθη και κοιλίες. Τέτοιο είναι το κοινό σπαθί. Σαν κόκορας σε κοκορομαχία. Κάποια ώρα Τσακίζεται και η χρησιμότητά του παύει... Κι όμως, Μεγαλειότατε, Έτσι περνάς τις μέρες σου ενώ κατέχεις τη θέση του Γιου του Ουρανού. Αληθινά είναι ντροπή.»

Ο βασιλιάς ευχαρίστησε τον Τσουνγκ Τζου, του έκανε μεγάλες τιμές κι έμεινε στο παλάτι του τρεις μήνες σε περισυλλογή. Οι ξιφομάχοι του γύρισαν στα σπίτια τους και με τη νέα τάξη που ακολούθησε πέθαναν από γερατειά.

Ποιός το κάνει;

Ο Παΐ Λετιέν ήταν ένας μεγάλος ποιητής της δυναστείας Ταανγκ. Όταν διορίστηκε Νομάρχης μιας επαρχίας, έμαθε ότι εκεί ζούσε ένας μεγάλος δάσκαλος του Ζεν γνωστός ως Νιάο-κε, δηλαδή «Χελιδονοφωλιάς», διότι καθόταν στα κλαδιά ενός δέντρου και διαλογιζόταν.

Ο Νομάρχης επισκέφτηκε το Νιάο-κε, που κούρνιαζε ψηλά στα κλαδιά του.

«Μάλλον επικίνδυνη η θέση σου εκεί πάνω», παρατήρησε.

«Η δική σου είναι πολύ χειρότερη», αποκρίθηκε κοφτά ο δάσκαλος.

«Είμαι ο Νομάρχης εδώ και δε νοιώθω κίνδυνο.»

«Τότε σίγουρα δε γνωρίζεις τον εαυτό σου! Όταν οι επιθυμίες και τα πάθη κοχλάζουν και το μυαλό σου ταλαντεύεται - τι μπορεί να είναι πιο επικίνδυνο απ' αυτό;»

Ο Λετιέν έμεινε σιωπηλός αναγνωρίζοντας την αλήθεια των λόγων του άλλου. Μετά ρώτησε: «Ποια είναι η διδασκαλία του Βούδα;»

Ο δάσκαλος απήγγειλε λίγους γνωστούς στίχους: «Μην κάνεις ποτέ το κακό, να κάνεις πάντα το καλό και να 'χεις καρδιά καθαρή: να του Βούδα η διδαχή».

«Μα ακόμα και παιδάκια το ξέρουν αυτό», είπε ο Νομάρχης.

«Μπορεί ακόμα και παιδάκια να το ξέρουν», αποκρίθηκε ο Νιάο-κε, «αλλά ποιος το κάνει;»